

Viktor Majdič

POGLEDI NA JEZIK

Razprave in članki o slovenskem jeziku

DEBORA

Ljubljana, 2003

VSEBINA

PREDGOVOR	5
OCENE JEZIKOVNIH PRIROČNIKOV	7
Na rob Načrtu pravil za novi slovenski pravopis;	8
O nepriročnem priročniku; SSKJ – vedno pri roki;	27
Slovaropisne pasti in zagate priročnika	55
Slovenska krajevna imena;	80
Jezikovna (ne)kultura kot del (ne)kulture sploh.	133
JEZIKOVNOKULTURNA IN SLOVNIŠKA PROBLEMATIKA	139
Pogostejši pravopisni primanjkljaji;	140
Jezikovno znanje učiteljev pripravnikov;	157
Za višjo jezikovno raven;	181
Slovenščina v stiku s srbohrvaščino – nekoč in danes;	191
Kersnikov pogled na Jezik;	209
Pleteršnikovo narečno besedje in njegov status v SSKJ;	217
Ne zgolj puška, tudi jezik je bil orožje;	227
Oblikoslovna podoba samostalnikov moškega spola na -e;	244
Slovenščina med manj kot 5 odstotki največjih jezikov sveta.	255
IMENOSLOVNA TEMATIKA	261
Vpliv jezikovne analogije na nastajanje krajevnih imen;	262
Zemljepisna imena v Škrabčevih Jezikoslovnih spisih I in II;	282
Škrabčeva kritika rabe zemljepisnih imen;	291
Slovenska krajevna imena v krajevnih leksikonih;	300
Politika in jezik.	308
BREZ LEKTORIRANJA (ŠE) NE GRE	339
Proti lektorskim pretiravanjem;	340
“Popravljeni” Cankar;	355
Vsi smo (tudi) lektorji;	371
Brez lektoriranja ne gre;	381
Pogostejši lektorski posegi.	392

ODZIVI IN POLEMIKE	407
O strokovnih rečeh strokovno;	408
(Pre)strogo do pogovornega vikanja;	411
Pismo uredniku;	413
So napake in “napake”;	417
Res “na Ptuju” in ne več “v Ptuju”?;	421
Na Ptuju ali v Ptuju?;	426
In Videm je Sv. Jurij postal;	428
Za primerjavo;	432
“Ta burka je stara že tisoč let”,	435
O jezikovni enakopravnosti v armadi;	440
Protest dveh korpusov;	445
Obrazložitev sodbe “četverici”;	448
Barzoi ali borzoi?;	451
Za pravice “nakladnega” panja.	454
JEZIKOVNO SVETOVANJE	457
Izolčani, Izolani ali Izoljani?;	458
Na oz. v Vêvčah ali Vévčah?;	460
Zadrege ob zemljepisnih imenih;	462
Ceausecu in slovenska slovnica;	465
Kosovo tudi jezikovni problem;	467
“Kočevje” je priplula;	469
Svoje je in ni moje ali vaše;	471
Zakaj preprosto, če lahko zapleteno!;	474
Kratki in dolgi stavki;	476
Slovenščina na turističnih prospektih;	480
O morivcih Marije Stuart;	482
O bogatenju jezika iz tujih virov;	484
Sumljivi viški;	491
O jezikovnem logicizmu;	495
Jezik armade med teorijo in prakso;	499
Jezik Splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite;	501
Vojaške “klanfice”;	508
Ni vse srbohrvaško, kar je vojaško;	511
Nekaj pomislekov ob koncu, sklepu in zaključku;	513
Zakaj k drugim Slovanom po ovinkih?	519
KAZALO POJMOV	521

PREDGOVOR

Pričujoča knjiga predstavlja izbor avtorjevih strokovnih člankov in krajših, tudi priložnostnih zapisov, objavljenih v razponu dobrih treh desetletij. Prevladujejo sestavki s področja jezikovne kulture, ocene jezikovnih priročnikov in imenoslovne, predvsem toponomastične razprave. Med krajšimi zapisi gre večinoma za izbor iz jezikovnih nasvetov, pisanih pretežno za jezikovni kotichek Gospodarskega vestnika in za nekdanje Jezikovno razsodišče.

Razprave in članki so priobčeni v praviloma nespremenjeni, le izjemoma nekoliko dopolnjeni podobi. Posodobljen je na nekaj mestih tudi pravopis (npr. *kar koli* nam. *karkoli*, *po navadi* nam. *ponavadi*), medtem ko ostaja terminologija nespremenjena (*stavek* npr. ni zamenjan s *povedjo* v skladu s sedanjo rabo, *srbohrvaščina* ne s *srbščino* in *hrvaščino* ipd.).

Avtor se je odločil za ponatis v tej knjigi natisnjenih besedil, ker meni, da so posamezna strokovna dognanja kot tudi praktični jezikovnokulturni napotki še vedno aktualni, medtem ko sestavki, v katerih se je zavzemal za enakopraven status slovenščine v nekdanji skupni jugoslovanski državi, še posebno v njeni armadi, opozarjajo na politične razmere, za katere je upati, da se ne bodo nikoli več ponovile.

Vsi konkretni jezikovnokulturni nasveti temeljijo na objektivnih merilih jezikoslovne znanosti in na dokaj bogatem, desetletja nastajajočem jezikovnem gradivu, ekscerpiranem iz besedil sicer vseh funkcijskih zvrsti zbornega jezika, vendar v največji meri iz publicistične. Ta ima, kot je znano, že več desetletij prevladujoč vpliv na oblikovanje jezikovne zavesti in knjižnojezikovne norme. Številni primeri kršenja jezikovne norme in predlogi za izboljšavo obstoječe-

ga jezikovnega stanja imajo namen svetovati ne le v teh konkretnih primerih, ampak pomagati bralcu najti ustrezne rešitve v vseh analognih situacijah.

Kritični zapisi o jezikovnih normativnih priročnikih pa opozarjajo na nekatere slabosti, nedoslednosti in tudi napake, ki bi jih moralo biti v delih, kakršna redno jemljemo v roke in z njihovo pomočjo bogatimo svojo jezikovno vednost, čim manj, saj se jim v celoti pač ni mogoče izogniti.

Avtor

Ljubljana, februarja 2003

OCENE JEZIKOVNIH PRIROČNIKOV

NA ROB NAČRTU PRAVIL ZA NOVI SLOVENSKI PRAVOPIS

SPLOŠNE PRIPOMBE

Sodeč po *Načrtu pravil za novi slovenski pravopis* in po izjavah članov uredniškega odbora, da bo slovarski del vseboval kar 120 tisoč gesel, se nam obeta doslej najobsežnejši pravopisno-pravorečni priročnik, precej zajetnejši od SP 1950 in SP 1960 (povečanje bo občutno zaradi nenavadno obsežnega uvoda in zaradi drugačne razvrstitve gesel v slovarskem delu, saj bo odpadlo t. i. gnezdenje). Res je tudi pri drugih novejših slovenističnih priročnikih obseg močno narasel (npr. Toporišičeva *Slovenska slovnica*, akademijski *Slovar slovenskega knjižnega jezika*), toda SP mora biti priročen, praktičen, česar pa za delo, ki bo obsegalo nad 1500 strani, če bo obveljal dosedANJI koncept, ni mogoče več trditi. Zato bi kazalo še enkrat temeljito preudariti, kaj v novem SP-ju od predlaganega ne sme manjkati (ali je celo treba vanj dodatno vključiti), kaj pa bi lahko brez večje škode izpustili. Ker je osnovni namen SP-ja našega tipa svetovanje o pisavi, izreki, naglaševanju in slogovni vrednosti jezikovnih izraznih sredstev, je precejšen del poglavij o glasoslovju in oblikah odveč, saj lahko poišče uporabnik slovenskega jezika podatke z glasoslovnega in oblikoslovnega področja v novi SS, iz katere je v *Načrtu pravil* dobesedno povzetega precej besedila in gre torej za nepotrebno podvajanje.

Novi SP naj bi bil v uvodu torej manj slovnično izčrpen, a zadosti informativen (in normativen) pri predstavitve posameznih gesel v slovarskem delu. Sedaj so brez potrebe vanj vključene npr. definicije o značilnostih samoglasnikov, zvočnikov in nezvočnikov, o bistvu jakostnega in tonemskega naglaševanja (nujna pa bi bila informaci-

ja o tem, da tonemsko naglaševanje v zbornem govoru ni obvezno), še zlasti pa motijo in širijo obseg uvoda natančni opisi izgovora alofonov (pri zvočnikih in nezvočnikih), kadar le-te izgovarjamo povsem samodejno in nimajo niti posebne pomensko razločevalne niti slogovne vrednosti, npr. izgovor favkalnih *P* in *B* pred *m*, zobno-ustničnih *P* in *B* pred *f*, favkalnih *T* in *D* pred *n* itd. Ti opisi nimajo praktične vrednosti (npr. da “*se odpora dela z mehkim nebom v nosno votlino*”), poleg tega pa so zaradi ozko strokovnih terminov (npr. favkalen) ali zelo strokovnega definiranja nerazumljivi pretežni večini uporabnikov SP-ja. Take, znanstveno sicer neoporečne, toda za večino nezanimive in nepotrebne informacije lahko bralec, ki ga to zanima, poišče v SS.

Nekaj prostora bi se dalo privarčevati tudi v poglavju o oblikah, kjer bi bilo prav tako mogoče to in ono izpustiti, npr. iz SS prepisano klasifikacijo samostalniških sklanjatev (4 moške, 4 ženske, 3 srednje), podatke o slovnični kategoriji človeškosti, pa o tem, da imajo samostalniki srednjega spola, ki od roditelja dalje osnovo podaljšujejo, v imenovalniku in tožilniku ednine ničto končnico ipd. Tudi te in tem podobne informacije nimajo večje praktične uporabne vrednosti, saj spoznanje, da npr. *-e* v besedi *tele* ali *-o* v besedi *drevo* ni končnica, ampak del osnove, ne bo prav nič prispevalo k višji praktični jezikovni kultiviranosti v zbornem jeziku pišočih in govorečih Slovencev, kvečjemu jih bo prevelika slovnična izčrpnost in težka razumljivost odvrčala od uporabe SP-ja.

Informativno bogatejši in izčrpnější pa naj bi bil novi SP – kot že rečeno – v slovarskem delu pri pisni, pravopisni, izgovorni, naglasni, oblikovni, slogovni, zvrstnostni idr. predstavitvi posameznih gesel. Da obseg kljub temu ne bi preveč narasel, bi bila pri izbiri gesel nujna dosti strožja selekcija, končno število v slovarski del sprejetih leksikalnih enot bi moralo biti bistveno manjše od predlaganega. Izložili bi lahko vse tisto besedje, ki ne povzroča niti pri pisanju niti izgovoru, naglaševanju ali tvorbi oblik nikakršnih težav in je tudi

stilno neopazno. Gre za tisoče besed, ki zaradi svoje “neproblematičnosti” ne sodijo v pravopisno-pravorečno-stilistični priročnik, ampak v razlagalni slovar. Ker na Slovenskem takega slovarja nismo imeli, je bil koncept dosedanjih, zlasti povojnih SP-jev razširjen tako, da so vsaj za silo nadomestili omenjeni tip slovarja in je bila zato večja izčrpnost v predstavitvi slovenske leksike upravičena. Od kar pa je ta vrzel v precejšnji meri zapolnjena s SSKJ-jem, je lahko SP spet tisto, kar so podobni priročniki drugod po svetu, tj. svetovalec v zadevah pravilnega pisanja, izgovora ali primerne uporabe jezikovnih izraznih sredstev. SSKJ sicer še ni kompleten, toda ob izidu novega SP-ja bodo prav gotovo tekle priprave že za njegovo zadnjo knjigo, to pa pomeni, da kljub trenutni nedokončanosti lahko nanj že v celoti računamo in ni zaradi tega potrebno še nadalje ohranjati koncepta SP-ja kot nekakšnega jezikovnega omnibusa, kakršnega so zahtevale dosedanje razmere.

Pa še to: SP ima pri uporabnikih slovenskega knjižnega jezika med normativnimi jezikovnimi priročniki brez dvoma največjo avtoriteto, saj večina ne išče v njem zgolj informacije, ampak tudi kodifikacijo norme, in se mu je v glavnem pripravljena glede pisave, izreke, naglaševanja ter rabe besed in oblik brez pridržkov podrediti (veliko bolj kot npr. slovnici ali slovarju). Ima torej zelo velik vpliv na jezikovno kulturo in lahko veliko prispeva k ustaljevanju in poenotenju jezikovne rabe. Zato naj bi bile vse rešitve naravnane tako, da bi SP že doseženo ustaljenost zbornega jezika ohranjal, kjer pa smo še neenotni, bi lahko s svojimi odločitvami bistveno pripomogel k poenotenju in ustalitvi.

Čeprav *Načrtu pravil* seveda ni mogoče kar počez očitati, da ne ravna v tem duhu, so nekatere predvidene rešitve – gledano s tega vidika – vendarle vprašljive, še zlasti pri rabi ločil, npr. uvajanje možnosti pisanja vejice ob le navideznem pristavku (v primerih tipa “*Največji slovenski pesnik, France Prešeren, se je rodil v Vrbi na Gorenjskem*”) ali možnosti interpunkcijskega ločevanja golega de-

ležja ali fakultativne stave vejice ob nedoločniških polstavkih ali dopuščanje rabe zaklepaja za ciframi pri razvrščanju besedila po točkah namesto zgolj pike, kot je svetoval že sedanji SP. Približno polovici uporabnikov slovenskega jezika bi pomenilo rušenje ustaljenosti tudi ponovno uvajanje pisanja osebnih in svojilnih zaimkov z veliko začetnico v zasebnem in poslovnem dopisovanju, saj so se mladi vse od leta 1962 dalje po šolah učili, da se pišejo ti zaimki v pismih in dopisih po novem samo z malo začetnico.

Za svojevrstno odstopanje od ustaljenosti gre končno tudi pri premaknitvi kazala na začetek knjige, kaj ti v obeh povojnih SP-jih in v vseh slovnicaх od 19. stoletja dalje (razen SS 1976) je kazalo dosledno na koncu, in ker ni premaknitev nikjer v *Načrtu pravil* posebej utemeljena, se upravičeno zastavlja vprašanje, čemu takšna "stilno opazna" rešitev.

PRIPOMBE K POSAMEZNYM POGlavJEM

Pravopis

Velika začetnica: Neutemeljeno je širjenje rabe velike začetnice na pisavo različnih družbenopolitičnih ali oblastvenih organov, npr. *Izvršni svet SRS*, *Komite za vzgojo in izobraževanje*, *Ljudska skupščina SRS* itd.

Ali bomo torej vse *svete*, *sekretariate*, *odbore*, *komisije*, *podkomisije*, *zbore* itd. pisali z veliko začetnico (tudi na ravni delovnih organizacij, krajevnih skupnosti ipd.)? Novinarska praksa zadnjih mesecev kaže, da se nam obeta prava poplava velike začetnice (za zgled samo en primer: *Ni mogoče reči, da ni bilo zadosti strokovnega znanja, da ni bilo narejenih ocen na podlagi stanja že tedaj. In o teh ocenah se ni šušljalo okoli vogalov, marveč so bile energično in vztrajno prodajane na sejah pristojnega Odbora za kreditno-monetarni sistem*

Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ. – NRazgl., 14.5.1982, 254). Sledeč taki rešitvi, bomo v prihodnje pisali tudi *Varnostni svet*, *Generalna skupščina OZN*, *makedonsko Sobranje*, *hrvaški Sabor*, *britanski Spodnji dom* ali celo *Spodnji Dom*, *španski Kortez*, *izraelski Kneset*, *poljski Sejm* itd. (toda na s. 142 je v *Načrtu* zapisan *poljski sejm* z malo začetnico!) – kar bo še en primer rušenja obstoječe pisne norme! Da v navedenih primerih ne gre za lastna imena, dokazuje možnost zamenjave s sinonimnimi poimenovanji, ki imajo brez dvoma občnoimenski status, npr. *zvezna* ali *republiška vlada* nam. *zvezni* oz. *republiški izvršni svet*, *poljski parlament* nam. *sejm*, *hrvaška skupščina* nam. *sabor* itd.

Z veliko začetnico bi gornja poimenovanja upravičeno pisali le takrat, ko z njimi poimenujemo delovne organizacije, ne pa organe ali predstavniška telesa (*izvršni svet* je npr. najvišji izvršilni organ oblasti, obenem pa tudi delovna organizacija z redno zaposlenimi delavci, statutom itd. – v prvem primeru gre za občnoimensko, v drugem pa za lastnoimensko poimenovanje, zato bi bila nujna različna pisava, enkrat z malo, drugič z veliko začetnico).

Posebej pa bi v tem poglavju SP moral opozoriti na nujnost pisave z veliko začetnico, ko gre za družbenopolitične organizacije, npr. *Zveza komunistov Slovenije*, *Socialistična zveza delovnega ljudstva*, *Zveza socialistične mladine Slovenije* ipd., saj je v nekaterih časopisnih redakcijah očitno prisotna težnja, da se pišejo imena naših družbenopolitičnih organizacij kar z malo začetnico, četudi so to nedvomno prava stvarna lastna imena.

Vprašljiva je tudi pri zapisovanju zakonov. Tako bi jih kazalo pisati samo takrat, ko imajo status naslova zakonskega besedila, objavljenega v uradnem listu, v posebni publikaciji ipd., v vseh drugih primerih pa z malo, npr. *razprava o predlogu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju*, *sprememba zakona o zaposlovanju v tujini*, *kršitve zakona o delovnih razmerjih* itd.

Vejica: Nekaj neprimernih rešitev je nakazanih tudi v poglavju o pisanju vejice. Predvsem bi moral uredniški odbor – kot že rečeno – tudi na tem področju v večji meri upoštevati doseženo ustaljenost, ne pa brez potrebe uvajati novosti, ki težko pridobljeno enotnost rušijo. Čemu obravnavati navadne ujemalne desne prilastke kot pristavke ali pa dopuščati pisanje vejice ob nerazširjenem deležju. Ali bomo zapisovali vejico tudi v takihle primerih: *Igraje, so se naučili pesmico, Sede, opravi večino dela, Učitelj, molče, piše na tablo?* Deležje ima tu vlogo prislovnega določila, torej enega od osnovnih stavčnih členov, in ne polstavka, stavčnih členov pa vendar ne ločujemo od preostalega stavka z ločilom!

Po drugi strani pa bi bilo – spet v nasprotju z dosedanjo prakso – mogoče opuščati vejico v primerih tipa ... *v nedeljo 9.maja bo ...*, čeprav se takega ravnanja ne da upravičiti niti skladenjsko niti stavčnofonetično.

Med kriteriji za stavo vejice je v *Načrtu pravil* omenjen tudi stavčnofonetični, a je informacija presplošna in zavajajoča, saj npr. vsak premor med deli povedi ne zahteva ločila (recimo malo daljši premor med osebkovim in povedkovim delom stavka: *S poletnim odstranjevanjem vseh nepotrebnih odganjkov v notranjosti krošnje, se ognemo njeni zgoštvivi*. Napake te vrste so že sedaj zelo pogoste.).

Manjka pa informacija o stavi vejice pred primerjalnim veznikom *kot, kakor* ali *ko*, če uvaja ponazoritve ali naštevanje. Sami sestavljavci *Načrta pravil* so v rabi zelo nedosledni, kajti v nekaterih primerih vejico pišejo, v drugih, analognih, pa ne.

Nepotrebna in v nasprotju z ustaljeno rabo je v *Načrtu pravil* stava vejice pred *itd., ipd., idr.*, saj gre med zadnjo enoto naštevalne skupine in okrajšavo za navadno vezalno razmerje z vezalnim veznikom *in*. Tudi če bi okrajšavo razvezali (npr. *itd. – in tako dalje*), pred *in* vejice ne bi smeli zapisati. Da je ta pomislek upravičen, dokazujejo že sami sestavljavci *Načrta* s skrajno nedoslednim ravnanjem

(gl. s. 17, 73, 87, 93, 96, 111, 113 itd.). Enako nedosledni so v rabi vejice pred veznikoma *oziroma* in *ali* – *ali*, nekajkrat celo na isti strani in v povsem enakih položajih (za *oziroma* gl. s. 12, 13, 93, 141, za *ali* – *ali* pa s. 33, 113, 116, 125, 129, 130, 135, 152, 155, 159, 167 idr.). Ali to pomeni, da bo tudi v teh položajih uvedena dubletnost?! Čemu?

Manjka nadalje podatek o tem, ali se vejica piše ali ne ob modalnih ali poudarjevalnih izrazih ali zvezah, kot so *recimo*, *hočeš nočeš*, *reci in piši* ipd., npr. *Če bi se recimo premislil, nam to čimprej sporoči, S tem smo se morali hočeš nočeš sprizajziti, V dopisu manjka reci in piši 14 vejic*. Dosedanja raba je dokaj neenotna.

Drugo: Pri obravnavi vezaja bi bila koristna informacija o tem, da se to ločilo ne piše med nazivi *paša*, *beg* ipd. ter pred njimi stoječim lastnim imenom (npr. *Sulejman paša*, *Ibrahim beg*). Sedanja raba je tudi tu močno neenotna, pogosto pod vplivom srbohrvaške pisne prakse, zato bi bilo treba na pravilno pisavo posebej opozoriti.

Za večjo enotnost naj bi se SP zavzemal pri pisanju pike in zaklepaja ob cifrah in črkah, kadar jih uporabljamo pri razvrščanju besedila po točkah. Že doslej je prevladovala pika za ciframi (*I.*, *2.*, *3.*, *I.*, *II.*, *III.*) in zaklepaj za črkami (*a*), *b*), *c*), *A*), *B*), *C*) itd.), zato naj bi SP takšno rabo posebej priporočil. Žal pa sami sestavljavci *Načrta* niso dosledni in pišejo v enakih položajih enkrat piko, drugič zaklepaj (gl. s. 17, 19, 22, 91-92, 150-151, 172-174, 188).

Neutemeljeno oddaljevanje od ustaljene rabe vidim nadalje v uvajanju pisanja *spartakijada*, *meridijan*, *arijanizem*, *italijanizem*, *italijanist*, *bastijon*, *azijat* ipd. namesto dosedanjega *spartakiada*, *meridian*, *arianizem*, *italianizem*, *italianist*, *bastion*, *aziat* ipd. Tradicionalna pravila o tem, kdaj se piše v prevzetih besedah med samoglasnikoma *j* in kdaj *ne*, so bila preprostejša in lažje zapomnljiva od predlaganih; uveljavitev predlaganega načina pisanja pa bi hkrati pomenila nepotrebno oddaljevanje od pisne norme SSKJ.

Nedokazana je tudi trditev, da “/p/odstavo tujk in tujih lastnih imen pri tvorjenkah sicer ohranjamo /izjema so končaji podstav za pridevnike na –ski, -stvo in izpeljanke iz njih/” (s. 194). Če bi bilo zapisano res, ne bi pisali *marksizem, darvinizem, , makiavelizem, degolist, degolističen, ničejanec, vranglovec, masarikovec* itd., ampak *marxizem, , darwinizem*, itd. Menim, da bi moral SP podpirati poslovenjeno pisavo, ki je v naštetih in drugih podobnih primerih tudi že ustaljena. (Mimogrede: Tvorjenke na –*stvo* niso pridevniki, ampak samostalniki!).

Glasoslovje in naglas

Poleg tega, kar je bilo povedano že v uvodnem delu, moti zlasti uvažanje prevelikega števila enakovrednih, stilno nevtralnih izgovornih variant. Pred besedami, ki se začenjajo s samoglasnikom, bi se po novem predlog *v* lahko izgovarjal kar na štiri različne načine [*vigri, wigri, uigri, uigri*], vse po vrsti pa naj bi bile stilno neopazne in torej enakovredne, kot je izrecno zapisano. Takšna rešitev je vsekakor v nasprotju z dognanji stilistike, da je takrat, ko imamo na voljo po več sopomenskih variant, stilno neopazna praviloma le ena. V obravnavanem primeru je nevtralna dejansko le varianta *lwl*., pri upočasnjem govoru tudi *lul*, medtem ko je ustnično-zobni izgovor nenaraven, afektiran, neobičajen pa tudi izgovor *v*-ja kot dvoglasniškega *lul*.

Tudi nekatere druge rešitve, ki zadevajo izgovor *v*-ja, so vprašljive. Ujevska izreka *v*-ja v vzglasju pred zvočniki [*ureti, bo urela, urana, ulak, unuk*] je nenavadna in nima podlage v obstoječi pravorečni normi govornega zbornega ali splošnega pogovornega jezika. Dejansko ima v takem položaju *v* vedno le vrednost ustnično-ustnične položajne variante, razen pred samoglasniškim *r*-om (npr. *vrt*, kjer se zaradi polglasnika izgovarja osnovni fonem). Podobna ugotovitev velja tudi za izgovor *v*-ja med samoglasnikom na levi in soglasnikom

na desni [*saun, faul*] – ujevska izreka je v takem položaju nenaravna in nesistemska, zato bi jo bilo treba kot manj primerno varianto iz SP-ja izpustiti.

Težko se je nadalje strinjati z ugotovitvijo, da se *l* kot del obrazila –*alec/-ilec* v položaju pred soglasnikom vedno lahko izgovarja na dva načina, kot *lll* ali *lul*, četudi je ena od variant “*manj priporočljiva*”. Taka odločitev pač ne temelji na analizi dejanskega stanja, kajti dubletnost obstaja v jeziku samo v nekaterih primerih in je ne kaže širiti na vsa poimenovanja tega tipa. Ali se bomo po šestdesetih letih spet začeli približevati k s težavo premaganemu elkanju?!?

Med spornimi, lahko bi se reklo tudi anahronističnimi rešitvami v poglavju o glasovih je tudi vztrajanje pri samo kratkem polglasniku v nezadnjem naglašenem zlogu [*təma, məgla, bəzəg, stəbər*]. Že desetletja se v osrednji Sloveniji (v splošnem pogovornem jeziku pa tudi širše) govori dolgi polglasnik, zato bi se moralo to stanje odraziti v novem SP-ju. Če *Načrt* npr. dovoljuje izreko [*sarəm, tovarən, filəm*] (s polglasnikom med zvočnikoma), ki je narečna in pokrajinskopogovorna, bi lahko toliko bolj upravičeno dovolil izgovor [*təma, məgla*].

Nekaj vsebin bi bilo zlasti poglavju o naglaševanju koristno dodati, npr. informacijo o distribuciji kratkih naglašanih samoglasnikov v slovenskem knjižnem jeziku, pa tudi o distribuciji in predvidljivosti dolgih širokih *e*-jev in *o*-jev.

Oblikoslovje in besedotvorje

V *Načrtu pravil* je na s. 31 zapisana trditev, da “/v/sa v slovenščino prevzeta lastna imena dobijo končnice slovenskih sklanjatev”, na s. 148 pa beremo, da so “/n/amesto končnice 0 /.../ možne tudi drugačne, npr. –a, –o, –e, –u, –as, –es, –os, –us, –um ...”. Ali so –as, –es, –os, –us in –um res slovenske končnice? Menim, da ne! Če ne upošteva-

mo starogrških in latinskih morfoloških zakonitosti, občutimo navedene končaje kot dele osnov, to pa pomeni, da imajo omenjena imena po slovenskih oblikoslovnih pravilih v edninskem imenovalniku, ničto končnico in bi jih morali pregibati po zgledu *korak*, torej *Leonidas* – *Leonidasa*, *Tartaros* – *Tartarosa* ali pa *Leonid* – *Leonida*, *Tartar* – *Tartarja*, se pravi brez starogrške končnice *-us*, *-es*, *-os* itd. že v imenovalniku ednine. Ker nimamo dveh morfologij, ene za lastna in druge za občna imena, bi na enak način sklanjali tudi občna poimenovanja, npr. *spektrum* – *spektruma* ali *spekter* – *spektra*, *cerberus* – *cerberusa* ali *cerber* – *cerbera*, pregibanje tipa *Leonidas* – *Leonida* ali *spektrum* – *spektra* pa naj bi SP obravnaval kot manj primerno ali celo neprimerno.

Enako načelno stališče bi moral zavzeti SP tudi do narečnih ali pokrajinskih morfoloških norm. Vzhodnoslovenska in belokranjska množinska lastna zemljepisna imena na *-ci* naj se v zbornem jeziku ne bi pregibala tako kot v narečjih, razen morebiti v sporočilih, ki nastajajajo v vzhodni Sloveniji ali Beli krajini in so tudi namenjena bralcem ali poslušalcem tega okolja (lokalno časopisje, lokalne radijske postaje, govorni nastopi pred domačim poslušalstvom ipd.). Če je v zbornem jeziku dovoljeno pregibanje *Puconci* – *Puconec*, *Radenci* – *Radeneč/Radinec* ipd., bi se tudi Primorci upravičeno potoevali za zborni status rabe *delaste*, *govoriste* ..., Štajerci za *bote*, *vete* ... ali *toti*, *tota* itd.

Na mestu, kjer je v *Načrtu* govor o nujnosti morfološke prilagoditve prevzetih besed sistemskim zakonitostim slovenskega jezika, manjka informacija, da se besede prilagajajo ne le v sklonu, ampak tudi v spolu. Zato npr. ni prav nič pomembna ugotovitev, da sta besedi *boutique* ali *butik* 'modna trgovinica' in *concorde* 'znamka nadzvočnega letala' v francoščini ženskega spola; v slovenskem jeziku ju v skladu z našimi morfološkimi zakonitostmi uvrstimo med samostalnike moškega spola (raba "nova butik" ali "francosko-britanska concorde" je snobistično motivirana!).

Pretirano slovenjenje pa predvideva *Načrt* pri vzhodnoslovanskih lastnih imenih, ko določa rabo *Novo vremja*, *Carsko selo*, *Krupska* ipd. nam. *Novoje vremja*, *Carskoje selo*, *Krupskaja* – po tej analogiji bi morali sloveniti npr. tudi *Bolšoj teatr* v *Boljši teater* ipd. Tudi tu bi kazalo bolj slediti splošni rabi, ki se ne prekriva s predlaganimi rešitvami, saj se sicer lahko primeri, da bo novi SP s takimi odločitvami deloval bolj razdruževalno kot združevalno: samo del uporabnikov SP-ja se bo namreč ravnal po njegovih določilih, kadar bodo le-ta v nasprotju z uveljavljeno rabo, drugi, večji del pa ne. Tako se je doslej še vedno zgodilo, kadar so pravopisci ravnali v nasprotju z obstoječimi težnjami prakse.

S trditvijo, da “/s/lovanski neobstojni samoglasniki ostajajo neobstojni tudi v slovenščini, kolikor temu ne nasprotuje slovenska izgovorljivost”, se je mogoče le deloma strinjati. O tem, ali bo slovanski neobstojni samoglasnik zadržal neobstojnost tudi v slovenščini, je bolj kot od izgovorljivosti odvisno od možnosti naslonitve na analogni slovenski končaj, zato *Zadar* – *Zadra* (po *Koper* – *Kopra*), *Dubček* – *Dubčka* (po *Franček* – *Frančka*), *Kozarac* – *Kozarca* (po *kozarec* – *kozarca*), ne pa *Tivat* *Tivta*, *Špiljak* – *Špiljka*, kljub možni izgovorljivosti, ker v končajih *-at*, *-et* in *-ak* samoglasnik ponavadi ni neobstojen (npr. *ducata*, *goljata*, *cimeta*, *žameta*, *duraka*, *gvajaka*, *kónjaka*, *kravjaka* ipd.) – oblike *Tivta*, *Špiljka* v publicističnih besedilih so večinoma posledica nasilnih lektorskih posegov ali napačne informiranosti pišočih.

V zvezi z morfološkim obnašanjem besed iz tujejezičnih okolij bi SP lahko opozoril tudi na pregibanje lastnih imen, ki se končujejo v edninskem imenovalniku na nenaglašeni *-e*. Zanje namreč ne veljajo pravila kot za podobna občnoimenska poimenovanja. Pri slednjih je nenaglašeni končni *-e* končnica (*bienale*, *faksimile*), pri lastnih imenih pa del osnove, ki se pri pregibanju podaljšuje z *-j* (*Kette-j-a*, *Goethe-j-a*, *Silone-j-a*, *Zimbabwe-j-a*), le izjemoma končnica (*Čil-e* – *Čil-a*, *Zair-e* – *Zair-a*).

Med deli lastnih imen, ki jih ne sklanjamo (*von, van, mac, fra* ipd.), naj bi bili tudi izrazi, ki se uporabljajo v neevropskem prostoru (npr. *el, abu, ibn* ipd.), s čimer bi se uredniki lahko obvarovali očitka, da je SP preveč evropocentričen in da premalo upošteva jugoslovansko politično odprtost in povezanost s t. i. tretjim svetom.

Ker se zlasti v publicističnem jeziku nedomača osebna lastna imena na samoglasnik v sklopu večbesednih lastnoimenskih poimenovanj pogosto ne sklanjajo (npr. *sojenje Ali Butu, politika Bani Sadra, nastop Djordje Balaševića*), bi moral SP posebej opozoriti na nepravilnost take rabe. Zaradi velikega vpliva publicističnega jezika na druge zvrsti se namreč takšno napačno ničtokončniško pregibanje širi tudi na druga področja rabe slovenskega zbornega jezika.

Pri obravnavi glagola se ni mogoče strinjati s trditvijo, da se “/z/lasti pogovorno /.../ uporablja zmeraj bolj tudi končnica -jo”, saj so oblike *jejo, vejo, grejo* že lep čas v splošni rabi (se torej ne uporabljajo zmeraj bolj!). Izjema je le *bojo*, ki je vsaj zaenkrat še pogovorna ob nevtralni zborni *bodo*. Oblike *jedo, vedo, gredo* pa so stilno opazne, in sicer kot literarne oziroma ozko knjižne.

Tudi poimenovanja za ženske osebe tipa *Kocmurka, Radman(i)ca, Kovačica, Ogorelka* niso slengovske, ampak pogovorne (v sodobnem jeziku po navadi tudi slabšalne).

Sporna je nadalje trditev, da je števnik *tri* samostalnik srednjega spola. Po svoji besednovrstni pripadnosti je pridevniška beseda, znotraj te pa števnik. V primeru, ki ga navaja *Načrt (tri deljeno s pet)*, je posamostaljena pridevniška beseda, nikakor pa ne samostalnik. Tudi o pripadnosti srednjemu spolu je težko govoriti, saj bi se na enak način dalo dokazati (!), da je srednjega spola tudi *ena* ali *dva* (npr. *ena deljeno z dva* ali *dva deljeno s štiri*).

Dejstvo, da se števnik pogosto substantivizirajo (*eden* je sploh samo samostalniška beseda), pa v *Načrtu* ni nikjer omenjeno.

Ko govori *Načrt* o posamostaljenih pridevnikih, ne omenja dejstva, da je edninski tožilnik teh besed vedno enak roditelju, ne glede na pomen, npr. *Kupi Nedeljskega, Daj mi žvečilnega* itd. – verjetno bi bila informacija o tem za marsikoga koristna.

Pomanjkljive ali ne dovolj jasne so definicije in stilne oznake naglasnih tipov, npr. “*Mešano naglaševanje samostalnikov 1.ženske sklanjatve (gôra –é) je neobvezno, saj se taka beseda lahko naglašuje bolj navadno po nepremičnem naglasnem tipu.*” V resnici ne gre za to, da se “*taka beseda lahko (podč.V.M.) naglašuje bolj navadno po nepremičnem naglasnem tipu*”, ampak za to, da je samo nepremično naglaševanje stilno nevtralnno, ono drugo pa opazno (ozko knjižno ali celo pesniško). Obenem bi moral biti uporabnik SP-ja opozorjen na stilno nezaznamovanost takega naglaševanja v nekaterih stalnih, frazeoloških zvezah (npr. *dan žená, glasba ne pozna mejá, od glave do petá, sključen v dve gubé*, podobno tudi *stavbe na koléh* itd.).

Sicer pa je stilno vrednotenje sploh ena najšibkejših točk *Načrta*. Marsikje manjka, na več mestih pa je presplošno. Uporabniku SP-ja prav malo koristi ob besedi, obliki, izgovorni ali naglasni varianti ipd. oznaka “stilno”, saj je razpon stilne obarvanosti izredno širok (lahko je pogovorno, žargonsko, ekspresivno, pesniško, zastarelo, narečno itd.). Zlasti v slovarskem delu bi morale biti stilne oznake veliko natančnejše in jasnejše.

Pri pregibanju lastnih imen tipa *Seme* je treba povedati, da se ne pregibajo le po sklanjatvi za srednji spol (kot občno ime *seme*), ampak tudi po zgledu *Jože* (torej *Semena* in *Semeta*).

Manjka tudi informacija o tem, da v zbornem jeziku nekatera nelastnoimenska poimenovanja moškega spola na *-o* pri pregibanju nadaljšujejo osnovo s *-t* (npr. *bimbo-t-a, medo-t-a*), kjer gre očitno za prodiranje pogovorne norme v zborni jezik (prim. *sinko-t-a, dečko-t-a*, pa tudi *Vlado-t-a, Tomo-t-a* ipd. v pogovornem jeziku!). Trditev, da se “*/p/ri nekaterih pokrajinskih imenih na -sko ali -ško (Dolenj-*

ska, Norveško) /.../ med oblike srednjega spola mešajo oblike 1. ženske sklanjatve”, je – gledano s sinhronega vidika – nepravilna, saj bi bila dosti bližje resnici ugotovitev, da se med oblike 1. ženske sklanjatve mešajo oblike srednje sklanjatve, predvsem v 5. sklonu. Vsi drugi skloni, vključno z imenovalnikom, so v sodobnem zbornem jeziku praviloma oblikovani po ženski sklanjatvi.

Nadalje ima bralec *Načrta pravil* občutek, da so nekatera frekvenčna in stilna razmerja zapisana bolj na pamet kot na osnovi študija in analize gradiva. Tako je npr. obrazilo *–avz* v gradivu Inštituta za slovenski jezik dokumentirano z več izpisi kot varianta *–avs* (zato v SSKJ: *kmetavz* tudi *kmetavs*, v SP ‘62 celo samo *kmetavz*), *Načrt* pa prve, pogostejše oblike sploh ne omenja. Tudi *kustosinja* je pogostejše rabljena ženska oblika k moškemu samostalniku *kustos*, *Načrt* pa navaja samo redkejši sinonim *kustodinja*. Podobnih primerov bi se dalo navesti še več.

Da bi se izboljšala informativnost uvodnega dela SP-ja, bi bilo treba tu in tam dodati še kaj. Pri obravnavi tvorbe svojilnih pridevnikov iz lastnih imen moškega spola na *–a* manjka opozorilo, da so svojilni pridevniki na *–in* možni, vendar le v citatnih poimenovanjih, zato npr. *Krležovo delo*, *Sterijeve nagrade*, toda *Sterijino pozorje*, ker gre za citatno zvezo (na ljubljanski TV so nam npr. pred meseci – verjetno zaradi lektorskega hiperkorekturnega posega – vztrajno vsiljevali hibridno tvorbo *Sterijevo pozorje!*). Pri obravnavi kategorije živosti manjkajo med posebnostmi poimenovanja bolezni (*slepič*, *rak*, *volk* ...), pri 3. ženski sklanjatvi pa primeri tipa *Mici*, *Malči* ipd., ki jih v našem jeziku sploh ni malo. Koristna bi bila tudi informacija o poimenovanjih za pripadnike držav, narodov, krajev ipd. (z ustreznimi tvorjenkami vred), zlasti v primerih, ko obstaja več variant, npr. *Kongožan/Kongovčan*, *Čilenec/Čileanec*, *Gruzijec/Gruzinec/Gruzinčan*, *Genovčan/Genovežan*, *Smledničan/Smlejčan*, *Hotedrščan/Hotenjec*, *Trboveljčani/Trbovci/Trboveljci* itd., ki bi morale biti tudi stilno ovrednotene.

V tej zvezi naj bi SP zavzel načelno stališče o tem, ali se daje prednost sistemsko tvorjenim zbornim oblikam ali lokalnim oz. po merilih tujih jezikov narejenim variantam.

Zvrsti slovenskega jezika

Poglavje o zvrsteh slovenskega jezika je odraz že tradicionalne izrazite zapostavljenosti pogovornega jezika v razmerju do zbornega, tako v normativnih priročnikih kot tudi v učno-vzgojnem procesu, čeprav ima v družbenem komuniciranju izredno pomembno vlogo, toliko bolj, če ga pojmuje kot del knjižnega jezika, kakor izhaja iz Toporišičeve slovnice in po njej povzete opredelitve v *Načrtu pravil*. Pravopis bi mu moral posvetiti več pozornosti ter ga celoviteje in temeljiteje predstaviti.

Še zlasti skopo in pomanjkljivo je poglavje o oblikah, saj bi v taki podobi pomenilo uporabniku SP-ja prej dezinformacijo kot informacijo. Bralec, ki bi verjel SP-ju, da se splošni pogovorni jezik oblikovno loči od zbornega samo po navedenih značilnostih, bi bil v precejšnji zmoti.

V resnici je oblikovnih značilnosti, po katerih se splošni pogovorni jezik razlikuje od zbornega, veliko več, med njimi so tudi naslednje:

- a) Glagoli na *-či* dobijo po onemitvi končnega *i*-ja morfem *-t*, s čimer se formalno izenačijo z nedoločniškimi oblikami drugih glagolov (*pečt, rečt, slečt* tako kot *delat, pisat, misəlt* itd.).
- b) Dokaj pogosto, ne pa dosledno, je v pogovornem jeziku t. i. polvikanje.
- c) Velelnost se često izraža analitično, s pomožnim glagolom *dati* v velelniški obliki in polnopomenskim glagolom v nedoločniku (*dajte/dejte stopit naprej, dajte/dejte ga poklicat* itd.).

- d) Analogne izravnave osnove pri besedah iste besedne družine (npr. *najdem – najđet – je najđu; bolan –a –o*).
- e) Pogosta je maskulinizacija nevter, predvsem tistih, ki imajo v edninskem imenovalniku nenaglašeno končnico *–o*, ki se reducira (*dobər vin, kozji mlek*), zlasti v dvojini pa je pogosta maskulinizacija še preostalih samostalnikov srednjega spola (*dva teleta, drevesa* ipd.).
- f) Kategorija živosti se je razširila tudi k samostalnikom srednjega spola, vsaj deloma zaradi njihove maskulinizacije (*ima drugega dekleta, kupil je rodovniškega žrebeta* ipd.).
- g) Pogosta je raba predloga *za* ob nedoločniku v samostalniškem pomenu (*imeti kaj za jest, za pit, za delat* ipd.).

Z vsem pa se tudi v nekoliko izčrpnem poglavju o glasovju ni mogoče strinjati. Dvomim, da se kje na Slovenskem v splošnem pogovornem jeziku govori z *visokmi goram*, kot nas prepričuje *Načrt*. Dejansko se sliši samo z *visokim*, z *visokəm* ali z *visokm goram*. Samoglasnik *i* kot del obrazila *–ica* ne onemi vedno, saj npr. nihče ne bo rekel *grem na kavco nam. na kavico*, omenjeni pa tudi niso primeri, ko ima reducirana oblika *en*, nereducirana pa drug pomen, npr. *mamca* = starejša, navadno kmečka ženica in *mamica* = mati (ljubk.), *babca* = ženska, ki pomaga pri porodu, in *babica* = stara mati. Tudi ne omenja onemevanja *i*-ja v obrazilu *–ika*, npr. *harmonka, matematika, Zalka* ipd., ne pa v primerih *panika, komika, Monika*. Včasih zadrži onemitev nevarnost pomenskega sovpada dveh v zbornem jeziku različnih leksemov, npr. *elektronika* in *elektronka, ekonomika* in *ekonomka, slavistika* in *slavistka* itd.

Onemi tudi nenaglašeni *–i* kot množinska imenovalniška končnica (*Načrt* trdi nasprotno!), če redukcija ne povzroči homonimnega sovpada im.mn. z im.ed., npr. *otroc* (ker je množinskost izražena že s spremenjeno osnovo) ali *predolg lasje* oz. *lasje so predolg* (ker je množina izražena s samostalniško odnosnico).

Tudi ni res, da se govori *dəjati* ali *djati*, ampak samo *dəjat* ali *djat* (verjetno tudi *dejat*), ker nedoločniški končni *-i* dosledno onemeva. Prav tako se ne govori *prijatu*, ampak *pəɾjatu* – na nivoju, na katerem pride do razvoja *-əlj > -u*, je hkrati obvezna tudi redukcija *pri- > pəɾ-*.

Nesprejemljiva je v tem poglavju tudi trditev, da se v splošnem pogovornem jeziku reflektira zborni kratki naglašeni *ì* kot polglasnik [nət, mətš, nətč, sət]. Takšna redukcija je značilna za osrednjeslovenski oz. kranjski pokrajinski pogovorni jezik, izven meja Kranjske pa se – razen v posebej afektiranem govoru – nikjer ne uveljavlja. Sicer pa, če bi prišlo v splošnem pogovornem jeziku do razvoja *ì > ə*, bi se enako polglasniško reflektirala tudi *ù* in *à* [krəh, kəp, skəp, čəs, fənt, župən], saj vsi kratki naglašeni vogelni samoglasniki v osrednjih narječjih težijo v polglasniški izgovor.

Tudi ne bi bilo odveč, če bi SP v tem poglavju opozoril na dejstvo, da se v splošnem pogovornem jeziku uveljavijo samo tisti pojavi, ki niso značilnost le ene pokrajine in torej niso samo kranjski, samo štajerski, samo primorski itd.

O JEZIKU NAČRTA PRAVIL ZA NOVI SLOVENSKI PRAVOPIS

Da morata biti jezik in slog pravopisnih pravil brezhibna, najbrž ni treba posebej poudarjati, saj tudi na tem področju velja znano načelo “besede mičejo, zgledi vlečejo”. Žal lahko Načrtu pravil tudi v jezikovno-slogovnem pogledu marsikaj zamerimo. Za ilustracijo navajam le nekaj bolj slučajno nabranih primerov (velika nedoslednost v rabi ločil je bila že omenjena.):

- “*Takih izrazov prvotno moškega spola ne sklanjamo (...) pred imenom ženskega spola zato, ker sam postane ženskega spola.*” (s. 160) Prav: *ker sami postanejo ...*

- “19. *Eventualne premene osnove ali drugačna končnica je zapisana v slovarju ...*”
- “20. *Eventualne premene osnove ali drugačna končnica so zapisane v slovarju ...*” (s. 153) – Pomožni glagol je v sicer identičnih povedih enkrat v ednini, drugič v množini. Tudi “*eventualne*” bi lahko zamenjali z “*morebitne*”.
- “*(b) večinoma v zvezah ou pred samoglasnikom iste besede.*” (s. 131) Prav: v zvezi ou ...
- “*... glej poglavje Zvočniki in Kombinatorika glasov*” (s. 127) Prav: *glej poglavji ...*
- “*Samostalniki, ki imajo v rodilniku ostrivec na končnici ...*” (s. 156) Bolje: *ki imajo naglašeno rodilniško končnico ...*
- “*Z malo začetnico pišemo:*
- *imena odlikovanj, če se slučajno ne začenjajo z besedo, ki se sicer piše z veliko.*” (s. 23) Bolje: *Izraz slučajno je odveč.*
- “*ali pa so vezani na zastarelost: lezécina.*” (s. 173) Bolje: *so zastareli...*
- “*Samostalniki, ki se končujejo na določene soglasniške sklope, imajo pred zvočnikom neobstojni soglasnik v izgovoru in pisavi ...*” (s. 156)
- Bolje: *v govoru in pisavi*; izraz *določene* je v tem kontekstu nejasen.
- “*v bistvu za isto gre ...*” (s. 149) Bolje: *v bistvu gre za isto ...*

Svojevrstni terminološki nesmisel najdemo na s. 164 v stavku “*Pridevniške besede, ki se sklanjajo s končnicami \emptyset (prim. *fejst fant, fejst fanta*), so v slovarju zaznamovane z *neskl.*” Kako more biti beseda, ki se *sklanja*, četudi s končnico \emptyset , nesklonljiva? Tu se vendar bijeta dve povsem različni teoretični izhodišči – tradicionalno, ki govori o*

nesklonljivosti nekaterih samostalnikov in pridevnikov, ter strukturalistično, prisotno tudi v Toporišičevi SS, po katerem gre v takih primerih za sklanjanje z ničto končnico. V isti stavek tako različni teoretični pogledi gotovo ne sodijo.

Tudi sicer je v *Načrtu* več terminoloških nedoslednosti in nerodnosti. Na s. 156 je npr. uporabljen termin *končaj* nam. *končnica* (“*taki samostalniki v imenovalniku ednine nimajo končaja –o ali –e ...*”). Nepotreben je neologizem *samomnožinski samostalniki* (s. 140), saj do sedaj uporabljani izraz *množinski samostalniki* povsem ustreza. Nedosledno se uporabljata izraza *ustničnoustničen* (pravilno bi se pisalo: *ustnično-ustničen*) in *dvoustničen* (s. 130 n.), medtem ko poimenovanji *nezvočni soglasnik* in *podaljšani zlitnik* nista nikjer definirani (s. 39).

Vprašljiva je tudi opredelitev besed *kam, kdaj, kje, kako ...* kot zaimkov (s. 103, 109), saj gre dejansko za (zaimenske) prislove (kljub drugačni opredelitvi v novi SS).

Spričo dejstva, da izhajajo normativni priročniki, kakršen je SP, pri nas le na dvajset ali trideset let in bo tega, o katerem je govor, uporabljala in se tudi z njegovo pomočjo jezikovno kultivirala celo generacija Slovencev, ki se niti še ni rodila, je tudi v javni razpravi večkrat izražena zahteva po res temeljito pretehtanih rešitvah, brez tveganega eksperimentiranja, kakršno je bilo deloma značilno za SP '62, povsem upravičena in upamo lahko, da novi SP ne bo sprožil še ene “črkarske pravde” na Slovenskem.